

IV.

Descoperiri nouă în Scythia Minor

— Relație oficială —

Alături de cercetările cetății, și în legătură cu acestea, s'a întreprins anul acesta și explorarea din punct de vedere arheologic a împrejurimilor pe o rază de circa 30 km., coprinzându-se întreaga Dobroge de mijloc, dela Dunăre până la mare. S'a cercetat în mod amănunțit un castru de pământ situat în imediata apropiere a cetății Ulmetum, cam la 3 km. spre NE. E o suprafață dreptunghiulară de aproape $3\frac{1}{2}$ hectare împrejmuită de un val de pământ care se păstrează destul de bine pe toată întinderea, lăsând să se vadă atât intrările lagărului, cât și sistemul de apărare exterioară al acestora.

Mai sumar s'au cercetat cetățile de piatră dela Caraharman și Caranasuf (*Histria*) și dela Calachioi (*Capidava*), Hârsova (*Carsium*) și Hasarlâc (*Cius?*), luându-se măsuri și adunându-se fragmentele ceramice ce s'au putut găsi la suprafață, pentru comparație cu cele dela Ulmetum.

O deosebită atenție s'a dat căutării monumentelor izolate, epigrafice și sculpturale, descoperindu-se astfel chiar în satul Pantelimonul de sus, două fragmente epigrafice, unul latin și altul grec, cum și câteva monete. În satul Râmnicul de sus, servind ca temelie sub colțul unui mare hambar boeresc, s'a găsit un altar de piatră, a cărei inscripție din nefericire a fost cu totul stricată, iar în satul de alături, Râmnicul de jos, chiar în împrejmuirea de piatră a unui locuitor, s'a aflat un mare monument funerar al unui *beneficiarius*, scos dintr'o movilă, pe care Direcția Muzeului a săpat-o.

O descoperire de preț s'a făcut în dreptul satului Șeremet, în masivul pietros care formează malul drept al pârâului Casimcea. În acest masiv se deschide un fel de amfiteatru natural încununat de stânci mari și așezate parcă de o mână capricioasă. Stâncile cari mărginesc de o parte și de alta arcul amfiteatrului poartă câte o inscripție grecească indicând amândouă hotarele unor vechi așezări din epoca greco-romană.

Dacă la toate acestea mai adăogăm și mulțimea nenumărată a movilelor, ce stau împrăștiate — ai crede la prima vedere la voia întâmplării, — dar cu un rost din ce în ce mai precis când le studiezi mai de

aproape — s'a strâns anul acesta un material arheologic destul de însemnat pentru cunoașterea mai în amănunte a vieții antice în partea de mijloc a Dobrogei.

Însfârșit la Constanța, s'au descoperit cu prilejul săpăturilor din port și din oraș o sumă de monumente importante pentru istoria orașului antic în epoca creștină.

Asupra tuturor acestor descoperiri nouă în Scythia Minor va face d. prof. Pârvan, Directorul Muzeului Național, o comunicare amănunțită Academiei Române.

V.

Necropola și altarul votiv dela Serdaru (Șendreni), județul Covurlui

Încă din anul 1907, cu ocazia unor excursiuni la valul roman din județul Covurlui, am observat la intrarea satului Serdaru cioburi de olărie foarte vechi, asvârlite pe ici și colo. Interesându-mă mai târziu de proveniența lor, am aflat că pe locul actualei fabrici pentru industria cânepei, dela intrarea satului Serdaru, s'ar fi aflat, cu ocazia săpăturilor pentru facerea basinului și temeliei clădirii, oale de diferite forme, în cari se găsea cenușă amestecată cu pământ. Nepuținând controlă îndeajuns cele spuse, m'am mulțumit cu strângerea câtorva resturi mai deosebite.

De atunci și până în anul trecut n'am mai putut culege nici o altă lămurire mai precisă.

În toamna anului 1911, săpându-se un loc al d-lui C. Tofan, situat alături de fabrică, în partea de apus, s'a dat iar peste asemenea vase; dar, ca și rândul trecut, ele au fost sparte la scoaterea lor, unele fiind putrezite, altele din neglijență, iar altele din credința că sunt bani într'insele. Ceva mai târziu s'a descoperit în capătul despre NV. al locului și o piatră cu inscripțiune.

Aflând de acestea, m'am pus în contact cu cei ce săpau, cum și cu d-l Tofan, proprietarul locului, rugându-i să-mi înlesnească cercetările. În urma acestora, am putut obține un vas mai mic, aproape întreg, precum și fragmente din altele mai mari, cari erau cu totul sdrobite și fărâmate de presiunea pământului.

Ăeste vase erau pline cu cenușă amestecată cu oase mici calcinate și cu pământ, arătând o ardere necompletă și nesistematică.